

Akademik Sahtekarlık Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Akademik Sahtekarlık Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16577>

Özet

Akademik Sahtekarlık Ölçeği (ASÖ), yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin eğitim ortamlarında sergilediği etik olmayan davranışları ve sahtekarlık eylemlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarılma çabasıdır. Bu ölçek, özellikle Türk yükseköğretim örneğinde **akademik dürüstlük** düzeyini belirlemek ve sahtekarlık davranışlarının boyutlarını ortaya koymak için Yam ve Çelik (2021) tarafından Türkçeye adapte edilmiştir. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarlılık ve kabul edilebilir faktör yapısı uyumu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Sahtekarlık, Cronbach Alfa, Ölçek Uyarılma, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Yükseköğretim, Akademik Dürüstlük.

Yazarlar

Faruk Caner YAM, Sadi Burak ÇELİK

Amaç

Akademik Sahtekarlık Ölçeği'nin temel amacı, yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin çeşitli akademik ortamlarda sergilediği sahtekarlık davranışlarının sıklığını ve eylemini güvenilir ve geçerli bir şekilde ölçmektir. Ölçek, öğrencilerin **akademik etik** anlayışları ve bu etik değerler davranışlarına ne ölçüde başvurduklarını belirlemeye odaklanır.

Bu uyarılma çabası, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel olarak Türk örneğine uygunluğunu sağlamak ve psikometrik özelliklerini ortaya koymak için gerçekleştirilmiştir. Böylece, ulusal düzeyde akademik sahtekarlıkla mücadele stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel bir temel sağlanması hedeflenmiştir.

Yapı

Ölçek, öğrencilerin akademik sahtekarlık davranışlarını kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, öğrenme ve değerlendirme süreçlerinde ortaya çıkan farklı sahtekarlık biçimlerini alt boyutlar halinde ele alır. Temel boyutlar arasında sınav sırasındaki aldatma, intihal (kaynak göstermeme), uydurma/tahrif etme, diğer yardım alma ve bahane bulma gibi spesifik sahtekarlık türleri bulunmaktadır.

Yapılan geçerlik çalışmaları, ölçeğin teorik olarak beklenen bu örtük yapıları Türk örneğinde başarıyla bir şekilde temsil ettiğini ve yükseköğretim bağlamında akademik sahtekarlık bütüncül

bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Geçerlik

Ölçeğin Türk örneklemindeki yapı geçerliği, kapsamlı bir Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Araştırmada hem birinci düzey hem de ikinci düzey DFA yapıları test edilmiş ve uyum indeksleri (χ^2/df , RMSEA, GFI, CFI, IFI, NFI, AGFI, TLI, RFI) uluslararası kabul görmüş kriterlere göre değerlendirilmiştir (Kline, 2005; Tabachnick ve Fidell, 2013).

Birinci düzey faktör analizi sonucunda elde edilen model uyum indeksleri, ölçeğin kabul edilebilir düzeyde uyum sağladığını göstermiştir: $\chi^2/df = 3.21$, GFI = .98, IFI = .93, CFI = .93, NFI = .91, AFGI = .97 ve RMSEA = .073. Ayrıca, örtük yapıların tek bir üst faktör altında toplandığını inceleyen ikinci düzey DFA sonuçları da kabul edilebilir düzeydedir ($\chi^2/df = 3.22$, GFI = .97, IFI = .93, CFI = .93, AFGI = .97 ve RMSEA = .074). Bu bulgular, ölçeğin yapısal geçerliğinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Akademik Sahtekarlık Ölçeği (ASÖ) için iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı kullanılarak hesaplanmıştır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa değeri .92 olarak belirlenmiştir, bu da mükemmel bir iç tutarlılığa işaret etmektedir.

Alt boyutlar bazında iç tutarlılık katsayıları ise şöyledir:

Sınav anında aldatma boyutu için: .88

Sınav öncesi aldatma boyutu için: .81

Bahane bulma boyutu için: .78

Uydurma/tahrif boyutu için: .72

Sınav boyutu için: .70

Doğru yardım alt boyutu için: .60

Görüldüğü üzere, tüm boyutlar için elde edilen katsayılar kabul edilebilir veya yüksek düzeyde olup, ölçeğin farklı sahtekarlık boyutlarının tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) ile incelenmiştir. Araştırmacılar, ölçeğin çok boyutlu yapısını doğrulamak amacıyla iki aşamalı bir analiz gerçekleştirmiştir. İlk aşamada, her alt boyutun kendi maddeleri ile olan ilişkisi (birinci düzey DFA) test edilmiştir. İkinci aşamada ise, tüm bu alt boyutların tek bir üst faktör olan "Akademik Sahtekarlık" yapısını temsil edip etmediği (ikinci düzey DFA) incelenmiştir.

Elde edilen uyum iyili?i indeksleri (RMSEA .90 de?erlerine yak?n veya üzerinde), hem birinci düzey hem de ikinci düzey modellerin veriyle uyumlu oldu?unu ve ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde korundu?unu do?rulam??t?r. Bu sonuçlar, ASÖ'nün yap?s?sal aç?dan sa?lam bir psikometrik araç oldu?unu ortaya koymaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Dil Mevcut: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç Yeti?kin

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler üzerinde uyarlanm??t?r.

Test Metodolojisi: Bireylerin akademik sahtekarl?k davran??lar?na ne s?kl?kta ba?vurduklar?n? ölçen öz bildirim yöntemi.

Derecelendirme:

Hiç

Nadiren

Bazen

S?k S?k

Her Zaman

Anahtar Kelimeler

Akademik Dürüstlük, E?itim Eti?i, ?ntihal, Yap?s?sal E?itlik Modellemesi, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar ve ?leti?im Bilgileri

Sorumlu Yazar: Faruk Caner YAM

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: farukcaneryam@hotmail.com

Yazma Adresi: Makalede belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yı?

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için yazarla (Faruk Caner YAM) iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yı? (Uyarlama): 2021

PDF Kayna?: Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada mevcuttur: [akademik-sahtekarlik-olcegi-toad.pdf](https://doi.org/10.33206/mjss.747547)

Referanslar

Yam, F. C., & Çelik, S. B. (2021). Akademik Sahtekarlık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 70-81. <https://doi.org/10.33206/mjss.747547>

Kline, R. B. (2005). *Principles and practice of structural equation modeling* (2nd ed.). Guilford Press.

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson Education.

Akademik Sahtekarlık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

2. Sınav esnasında gizli notlar, hesap makinesi ve diğer elektronik cihazlar gibi yasaklı şeyler kullanmam.

6. Bir hikaye/bölüm özetini bir ders kitabından kopyalar ve bunun benim tarafımdan hazırladığımı belirtirim.

8. Eşitimle ilgili kişisel ödev/projemde kullandığım online kaynakları yazarımı belirtmem/atıfta bulunmam.

15. Sınavdan daha iyi not alabilmek için oturduğum sırayı değiştirip daha iyi bir öğrencinin yanına otururum.

11. Bireysel bir çalışmada ya da ödevi tamamlamak için diğerlerinden yardım alırım.